

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15,-
CELOLETNO DIN 60,- ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTINO / OGLASI PO
CENIKU / POŠTAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150,-
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI
ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO
/ ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČVETJO
POŠTINA PLACANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Obramba Orjune po predsedniku dr. Leontiću.*

Dubrovnik, 6. jana 1924.

Dopustite mi, u ime Vaše nepristranosti, da odgovorim na saopštenje Centralnog Sekretarijata N. R. P. J. od 3. juna o. g., podpisano od g. Triše Kaclerovića, a objavljeno u broju 5787. Vašeg cenjenog lista od 4. o. m., koji je amo stigao danas.

Na prvi pogled, začudna je sličnost gornjeg saopštenja sa prikazivanjem trbovljanskih događaja od strane separatističke štampe slovenačke i hrvatske, taman kao da su im iste informacije i tendencija.

Saopštenje N. R. P. J. sadrži dve glavne tvrdnje: prvo, da su orjunaši izazvali sukob u Trbovlju; drugo, da je to »početak one nelegalne terorističke akcije kojom vlada P. P. misli da ispuni parlamentarne ferije.« Te su obe tvrdnje neistinite.

Prvo: Krvavi sukob u Trbovlju nije izazvala Orjuna. Neposredni izazivači bili su rudari koji su, uz poklič »Abzug Orjuna«, oružani revolverima na gotovo, napali na povorku da otmu barjake, dok su im drugovi sa prozora radničkog doma i okolnih kuća, u isti čas, otvorili paljbu iz karabinki i bacali bombe na orjunaški štab, koji je u povorci išao za barjacima. U ovom se slučaju svi svedoci čina, pa čak i klerikalni »očevici«, a sudska istraga utvrđuje nadalje i ko je rudare nagovorilo na taj zaplotnjački prepad i kolike su svote nujane kao nagrada za svaki oti orjunaški barjak.

Treba naime znati da su pangermani, još za austrijskih vremena, Trbovlje smatrali svojom domonom, i da su do danas očuvali uticaj na šarenu radničku masu. U Trbovlju je davno osnovana radnička mesna Organizacija Jugoslavenkih Nacionalista, sa 450 članova. Ta je organizacija, kao i sve druge po Jugoslaviji, trebala da posveti svoj barjak. I kao u svim takovim slučajevima, tako i ovom prilikom posveta se je imala da obavij svečano. Zato su tamo i došli gosti iz Slovenije sa ženama i djecom. (Pok. Znidaršič umro je na rukama svoje verenice!) Podvlačim ovu činjenicu, jer ona sama belodano dokazuje da Orjunaši nisu ne samo nameravali da provociraju, nego da nisu ni slutili kakav im se doček sprema; jer, u protivnom slučaju, odista ne bi bili povelj bar svoje žene i malu decu u takovo krvavo kolo.

Na prve protivničke pokliče, oblasni čelnik, Stanko Znidaršič, dao je akcionim četam Orjune nalog »mirno«, da se ne bi pojedinci odazvali provokaciji; ali je bio pogogjen kuršumom iz puške koja ga

je, očito u tom času, uzela na nlišan kao istaknutog orjunaškog vojgu.

Napadaj se odigrao na najužem prostoru kuda je povorka prolazila, i baš kad su u taj nezgodan položaj došli barjaktari, oblasni odbor i štab Orjune. Prepad je bio iznenadan i vrlo kratak. Orjunaške žrtve pale su preno što je mogla da stigne pomoć neoružanim i nezaštićenim barjaktarima i članovima oblasnog odbora.

Sama povorka bila je formirana tako da je i preveć očito kako orjunaši nisu očekivali napadaj, a kamoli da su ga sami pripremali; jer bi, u prvom slučaju, bar zaštitili barjake i štab, a u drugom, formirali bi povorku na način da akcione čete dogju prve u dodir sa protivnikom.

Konačno, napadači su čekali na okupu i u zasedi baš na »strategijskom« položaju, koji je za njihovu podmuku navalu bio najprikladniji. I oni su tu navalu izveli bez oklevanja i u najvećoj brzini, iskoristivši vreme i priliku da odaberu svoje žrtve među najistaknutijim Orjunašima.

Sve te činjenice dokazuju da je ovaj zaplotnjački prepad bio dobro smišljen i davno pripreman, tako da su napadači podelili uloge i čekali na znak svojih vojga.

Punim pravom kaže saopštenje N. R. P. J.: Niko ne može zahtevati od radništva da sebe smatra krdom ovaca u koje može slobodno pucati ko god ima volje i džebane za pucanje. I odista, u ovom slučaju, niko ne može zahtevati od članova Orjune, koji mahom žive samo od svoga manualnog ili intelektualnog rada, a od kojih su najistaknutiji, i baš oni koji padoše žrtvom, još k tome i odlični javni radnici i narodni neimari, koji su, pre rata, za vreme rata i posle rata, predavali čitava sebe radu i borbi za naše oslobođenje i ujedinjenje, niko odista ne može od njih zahtevati da sebe smatraju krdom — u koje može slobodno da puca kogod, a najmanje oni koji su za vreme rata, valjda iz istih austrijskih revolvera i karabinki, a sigurno i sa istom pangermanskom oblatom džebanom, streljali naše vojnike i dobrovoljce u korist pangermanskog »Dranga« i na slavu najreakcionarnije monarhije i dinastije.

To Orjunaši nisu mogli dopustiti, i veći broj žrtava na strani napadača znači samo da ovi nisu znali dovoljno da ocene moralnu silinu veza koje Orjunaše vezuje uzajamnom bratskom vernosti i požrtvovnom ljubavlju prema zajedničkim idealima.

Drugo. Notorna je činjenica, koja se namerno iskrivljuje od protivne strane, da je Orjuna nezavisna i vanpartijska organizacija jugoslovenskog pokreta. Ona je to svoje stanovište u nekoliko navrata najenergičnije naglasila. Šta više, Orjuna je, naročito nakon svog kongresa 1. decembra pr. g. u Splitu, svojim delovanjem to i dokazala u mnogobrojnim slučajevima. A to, ustalom, najbolje potvrđuje okolnost da se u njenim redovima nalaze pristalice raznih političkih partija koje stoje na stanovištu narodnog jedinstva. U Orjuni, dakako, nema mesta separatistima i anacionalnim elementima, jer je njezin zadatak da brani narodne tekovine očuvane u vekovnom ropstvu i stečene krvavim ratovima za oslobogjenje i ujedinjenje. Orjuna širi ideju integralnog jugoslovenskog programa, održavajući tako kontinuitet sa radom predratne jugoslovenske revolucionarne omladine, koja je stradala u radu i u borbi protiv Austrije i koja se je, za vreme rata, borila u redovima naše herojske vojske.

Žalosni događaji u Trbovlju nisu ni u kakvoj vezi sa borbom današnje vlade i opozicije, pa je valjda i od samog krvoprolića još žalostnije to što se taj tragični sukob pokušava da iskoristi u partijske svrhe.

Vrlo je prozirna tendencija Centralnog Sekretarijata N. R. P. J. da angažuje opozicionalni blok za svoje štice ike u Trbovlju. U koliko se tiče g. Korošceve klerikalne partije i hrvatskih separatista, bio je svišan trud g. Kaclerovića, jer su ovi u istom pravcu postupili i pre no što je saopštenje N. R. P. J. objavljeno. A oni će to i dublje znati — da iskoriste u demagoške svrhe — za svoje natražnjačke partije. Nego, g. Kaclerović biće još neugodnije iznenagjen ako isledne vlasti unesu malo više svetla i u onaj napadaj od strane šestdeset t. zv. komunista na pet neoružanih orjunaša, koji se odigrao u Splitu pre dogogajala u Trbovlju, i ako se objasne veze ovih sistematskih napadača na Orjuna, kroz poslednji mesec dana, sa delovanjem nekih naših političkih vojga u inostranstvu i sa krupnim dogogajima oko granica naše države.

Izvolite primiti uverenje o mom poštovanju

Dr. Leontić,

Predsednik Direktorijata i Glavnog Odbora Orjuna.

* Op. uređ.: Zagovor je izšel »Politiki«, najuglednejšem listu naše države.

Narasli smo v strašen ludournik, ki je grozil brez obzira odnesti vse, kar bi zaviralo pohod in uredničenje naše ideologije.

Od ure do ure so se množili naši bataljoni in pod težkimi koraki tisočev, so se pričele tresti trdnjave ob Zmajevem mostu, na Turjaškem trgu, vsepovsod kjer žive ljudje od nezavednosti in lahkovernosti mase. Vstali so mežnarji, pričeli biti plat zvona, ker je pričel vse objemajoči plamen jugoslovenskega nacionalizma, objemati že tudi strehe trdnjav in postojank, ki so veljale za neosvojljive. Gorele so Trbovlje, padalo je Zagorje, tresla se je Škofja Loka in narod je pričel spoznavati, da so Bog in car daleč, avtonomija pa v nedoglednosti.

In padla sta spričo tolike nevarnosti v bratskem objemu, ogenj in voda. Rdeča Moskva in črni Rim sta se znašla v eni fronti in pričela pripravljati smrt in pogin Orjuni!

Prišel je 1. VI. 1924., ko ste hotele združene črna in rdeča internacionala z bombami, revolverji in karabinkami ubiti idejo, ki je ni mogla ugonobiti niti »slavna avstrijska vojska«, niti nemški »Drang nach Osten«, niti bolgarska zverinstva!

Padli so streli, poknile bombe in zazijali so grobovi! Trije naši najboljši in štirje zapeljani so morali zatisniti svoje življenja polne oči in odhiteti v večnost. Zadržeta so nam srca v sočutju in ojklenele so nam duše v besu in gnevu, ko smo jih polagali v grob.

Kaj imamo bratje na srcih odkar smo položili tri naše največje junake v gomilo, tega ne moremo povedati, pokazali pa bomo z dejanji.

Odkar smo odstopili s povešenimi prapori od gomil trbovljskih junakov ne poznamo jugoslovenski nacionalisti nobene srednje linije več! Jugosloven ali si Orjunaš, akcionoš v jekleni fronti vseh, ki so vsak hip pripravljivi po zgledu padlih žrtvovati vse, ali pa si naš sovražnik. Vmes ni ničesar!

S krvjo podpisan naš program, krvavi so prapori in žalni trakovi zovejo vse, ki so še pošteni med Slovenci, da se priključijo nam, ko gremo naprej, k osveti in zmagi. Kri naših mučeničkov naj nam kaže pot, njihovi ideali naj določajo prave našemu delu.

Kvišku s krvjo blagoslovljene prapore! Naprej akcione, da za vedno in vselej preženemo želje po mučeniški glorioli vsem, ki so

bodisi fantastični norci ali pa podli zločinci, ki hočejo za vsako ceno uničiti našo državo! K orožju četaši, da dokažemo vsem, ki v tej državi žive, da ne damo ubijati nikomur nje niti njenih sinov, ki so jo gradili s svojo krvjo; najmanj pa pisanim internacionalistom, pa makar bi nas stalo to še morje orjunaške krvi!

Pri tem pa povemo še enkrat, da nam ne gre za boj proti masi, niti bodisi proti kojem socialnem razredu; borili pa se bomo z vsemi in vsikdar z vsakomur, ki bo skušal omajati temelje države in škodovati Naciji!

Naša stvar je sveta! Utemeljena je v zakonih narave in vznikla iz gomil mučeničkov ter najbolj zdravih plasti naroda, kar ji daje pravo do obstoja in razmaha. Ako smo zaenkrat radi neznošnih političnih prilik še na smrt obsojena manjšina, nas to čisto nič ne moti. Uverjeni smo danes bolj kot kdaj popreje, da je ni sile v tej zemlji, ki bi nam mogla iztrgati našo zavest in uničiti naše jeklene vrste!

Vihrajte prapori za Nacijo! Vodite nas v bodočnost, pa makar preko morja naše krvi, vislice in ječ! Sprejeli in izvršili bomo oporoko, ki je podpisana s krvjo stotisočev cveta našega naroda, ki so se jim priključili še bratje Francé, Stanko in Žarko, Tirjamo izvršiteve tega, kar je bilo in je našega!

Hočemo osveto in integralno Ujedinjenje jugoslovenskega naroda do zadnje potankosti, kar zahteva tudi stotisoče mrtvih src in po kojem kliče tudi smrtni molk naših treh junakov.

Proti vsakomur, ki bi poizkušal škodovati tej oporoki bomo nastopili z vsemi sredstvi, kakor tudi proti vsem podležem, ki skrunijo grobove naših zvestih in poštenih.

Orjunaši! Nacionalisti! Rodli smo se iz trpljenja in bolesti. Naša moč in volja sta nezlomljeni in neupogljivi! Izpili smo kelih bolesti do dna, a z njim vpili tudi neomajno hoteenje. Naj se zgodi kar se hoče in mora zgoditi! Naj nas denuncirajo in vlačijo po ječah! V naših mladih in ljubezni polnih srcih je zapisano, da prideta Osveta in Vstajenje, ker morata priti! Pa bodi še več Trbovlji, bodi še več krvi in ran, še več ponižanja in razžaljenja, bila pot na Golgotu še tako strašna. Bratje, nacionalisti na okup, strmino vrste v neprobnoje akcione, uprimo oči v vihrajoče zastave, ker naš dan je bližu!

—ci.

Pismo predsednika dr. Leontića.

Dubrovnik, 3. juna 1924.

Draga bračo,

danas sam tek saznao o krvavom sukobu u Trbovlju koji je duboko potresao mene kao i sve vaše verne drugove. Zanim što sam prekasno primio prve vesti, a da bih na vreme stigao tamo. Zbog toga sam mogao samo da vam u prvom času upravim ovu depešu:

»Palim drugovima slava. Porodicama iskreno sauešće. Borbenim bataljonima divne Slovenije oduševljeni pozdrav bratske vernosti svih Orjuna gotovih na sve. Neshačena od neosveštenih, nepoduprta od pozvatih, Orjuna visoko diže barjak jugoslovenskog pokreta nejuučkom vremenu in prkos, rešena da ustraje nepokolebljivo u unakrsnoj vatri, do potpune bobede nad korupcijom odozgo a sabotazom odozdo, i nad reakcionarskim hegemonizmom jedne a anarhističkim separatizmom druge strane. Orjunaški jedinstveni front ravnim linijom napred!«

Megjutim, preko telefona došao sam u vezu sa Direktorijem, koji je već bio preduzeo sve što se je u našim prilikama moglo, da se sporazumemo za dalju našu akciju. Budite uvereni da svi mi pažljivo pratimo dogadjaje i da ćemo učiniti sve

što je u našim silama da vam bratski pomognemo u kritičkim kušnjama kojima ste izloženi.

Nadam se da je veliki čelnik već tamo stigao, a ja ću, ili brat predpredsednik, u najkraće vreme lično intervenovati na kompetentnom mestu. Prestonička sekcija dobila je takogjer uputstva u tom pravcu.

Fatalnim slučajem stiglo mi je baš jučer opširno pismo pok. br. Slajpaha, koji me je zamolio da što pre dogjem tamo, žaleći što se nisam mogao 29. pr. m. da odazovem vašem pažljivom pozivu. To sam pismo čitao valjda u času kad se je mlado telo brata Slajpaha polagalo u prerani grob. Ova slučajnost me je dirnula, pa ne mogu da prežalim što sam neotklonivim preprekama bio zadržan u Dubrovniku, i što mi tako nije bilo sugieno da se nagjem sa našim herojima na mestu koje su oni posvetili svojom plemenitom krvlju.

U ovoj teškoj nesreći koja je stigla »Orjuna« gubitkom odličnih naših prvaka u Sloveniji, neumornih radenika i neustrašivih boraca, Slajpaha, Znidaršica i Boltavzara, ima ipak jedna radosna i nezbrisiva isti-

Nacionalisti, naprej!

Kakor vihar je vstala naša organizacija ob obalah sinjega Jadrana in objela vso državo od Triglava do Vardarja. Rodila se je iz bolesti in spoznanja mladih src nad nevhvaležnostjo naroda in podlostjo njegovih velikih pismarjev. Vzbunili smo se mi, mladi in polni energije proti duhu, ki je zavel po naših zemljah po Osvojenju; zahotelo se nam je v teh nejuučkih časih, jasnih ciljev, ravnih poti, možatosti, idealizma in poštenja.

Kot mogočen val se je razlila velika ideja jugoslovenskega nacionalizma preko vseh naših pokraj in končno dosegla tudi nas Slovence. Bili smo tedaj zbegani in desorientirani v tistih časih, ko so deževala odlikovanja in pohvale onim, ki so bili do zadnjega oprode Habsburžanov. V dvomu nad resnico in vstajenjem pa je vstala med nami ideja jugoslovenskega nacionalizma in nam vse, ki smo sanjali o lepši bodočnosti po avstrijskih ječah, in-

ternacijskih taboriščih, pod vislicami in vsepovsod, kjer so umirali jugoslovenski nacionalisti, novo v naprej določeno pot.

Zavihrali so orjunaški prapori! Pohiteli smo tedaj pod njih okrilje vsi, ki nam je bilo dovelj suženjstva, dovolj odvisnosti od tuje milosti in ki se nam je hotelo luči in novega življenja med našim narodom. Zbirali smo se tedaj, rojaki in borci jugoslovenske misli od Triglava, Soče do Mure in nikdo med nami ni vprašal brata od kje in kako ga je privredla pot pod naše prapore! Prisegli smo nanje in odšli brez vprašanj in pomislekov na bojni pohod.

Jedva pa so zavihrali pod našim sinjem nebom ponosni, krasni bojni prapori in jedva so pričele meriti v ponosnem pohodu naše strunne čete, širino naših polj in širino naših gor, že so vstali proti nam vsi, ki bi morali skriti svojo sramoto in delo v globino zemlje ter nas pričeli ubijati!

Prišel se je križev pot, poln zasramovanja in trpljenja. Mi pa smo korakali ponosno, stisnjenih ustnic, v strnjenih vrstah preko Celja, Ptujja, Maribora do Slovenske Bistrice, kjer smo pokazali, da ga ni pod solncem božjim človeka, ki bi nam ukazoval in določeval pot v tej zemlji. Naše vrste pa so rastle in vojska se je krepila od dne do dne. Vedno več in več nas je bilo in neprestano so vstajale nove trume, ki so se nam priključevale z razvitimi prapori, ki so ob gromkem pevanju množič oznanjali nov dan in zmago Nacije!

Kot vse rušiči orkan smo pomeli s starci, ki so hoteli s svojimi tresočimi rokami ovirati pohod nam, ki smo mladi. Z njimi, ki so hoteli ali ustvariti ali pa nadaljevati svojo politično karijero z našim pokretom, smo kratko in temeljito obračunali. Saj nanje nismo nikdar računali in tudi ne bomo!

na, da su pali kao ponosni vitezovi bez straha i mane, da budu svetlim uzorom svim članovima »Orjuna« i da budućem naraštaju ostanu sjajni primeri čojstva i junaštva u mučnoj, ali baš zato i uzvišenoj, borbi za oživotvorenje naše Jugoslavije.

Nepokolebljivo sam uveren da će dragocena krv naših nezaboravnih drugova, prolivena za čiste i velike naše ideale, izgladiti sve sitne sporove i učvrstiti bratske odnose u disciplinovanim redovima »Orjuna« naše ugrožene Slovenije.

Ne verujem da će surovi zaplotnjački napadaj, neosveštene i šarene rulje, ma i najmanje pokolebati svesne orjunaše u tragičkoj odluci da stoje, nepomično kao klisura, na mrtvoj straži nacionalnih svetinja. Ta mi smo i onako dnevno bičevani sveopštom apatijom naše trome, mlake, bljutave i blatne filistarske sredine. Ne pojmani od strane poniznih i potlačanih intelektualnih i manualnih radnika, krivo shvaćani u najširim krugovima našega naroda za koji smo od detinjstva davali i sada davamo čitava sebe, ne podpirani od onih koji bi, u prvom redu, bili pozvani da nas pomognu u našem džinovskim naporima i uzvišenim nastojanjima, mi stojimo u neprekidnoj unakrsnoj vatri nepomirljive borbe protiv zločinačke korupcije na državnoj upravi i protiv divljačke sabotaže besvesnih masa odozdo, ugroženi jednako i od reakcionarnih pristaša nemogućeg, antikulturalnog i antinacionalnog, akkumulativističkog hegemonizma velikorskog s jedne strane, a s druge: od

anarhističkih elemenata iz natražnjačkih redova slovenskih i hrvatskih separatista, fanatizovanih sredovečnim intolerantnim klerikalizmom i suludim utopijama jedne besavesne demagogije, koja traži časovite uspehe bez obzira na neminovne katastrofalne posledice.

Iz dana u dan redaju se naše žrtve — da se valjda ne prekine niz kojim je označen strm i trnovit put što vodi od našeg probuđenja, uz Golgotu, do konačnog Vaskrsenja.

Ali, eto, neka bude što biti mora! Mi idemo, u zbijenim redovima, orjunaškog jedinstvenog fronta, ravnom linijom k svome cilju: ostvarenju napredne moderne države jednakopravnih Srba — Hrvata — Slovenaca, nedeljive i velike naše Jugoslavije.

Ispunjujući volju najvećih sinova srpskog, hrvatskog i slovenskog plemena, pokoravajući se oporučnom nalogu naših palih drugova, atentatora 1908—1914., ratnika 1912 1913, 1914.—1918., i onih poratnih stradalnika koji su, usuprot svih razočaranja, ostali verni starom kretu predratne revolucionarne omladine, mi smo nepokolebljivo ubejgani da ćemo udovoljiti i dužnosti prema onima koji će za nama doći.

Nikakve žrtve neće nas zaustaviti u našem pohodu, koji će biti uvek pobeđnički, jer je na našoj strani Pravo, Pravda i Istina.

Palim drugovima večna slava! Živi drugovi — uvek napred!

Dr. Ljubo Leontić.

Komunistična hujskarija.

Prinašamo javnosti u vednost letak, ki je jasan dokaz komunistične hujskarije proti Orjuni.

Rudarska mladina!

Ni dovolj, da moramo prenašati izkorišćanje s strani Trboveljske družbe, ki nas hoče direktno uničiti. Nad celokupno delavstvo prihaja poleg tega še nevarnost fašizma. Kapitalisti so si najeli oborožene fašistovske tolpe, da bi z njimi vzeli delavstvu poslednjo pravico in zadnji košček kruha. V Italiji so fašisti požgali par sto delavskih domov,

popobili nekaj tisoč delavcev in poglali delavstvo v brezupno stanje. V Nemčiji so fašisti lani skupno s socialnimi demokrati uvedli 9 in 10 urni delovnik. V Bolgariji so fašistovske bande pobile 11.000 delavcev in kmetov ter požgale cele vasi, ko se je delovno ljudstvo uprlo svojim zatiralcem. In pri nas v Jugoslaviji?

Tudi pri nas imamo fašiste. To so Orjunaši. Orjuno je ustvarila demokratska stranka, ko je videla, da je skrahirala in zaman kričijo. Orjunaši, da so izvenstrankarski.

Oni so Pribečičeva garda po vzgladu italijanskih fašistov.

Orjuna je hotela lani naskočiti delavstvo, napadla je celo Delavski dom v Ljubljani, a bila je pošteno poražena od delavskih pesti. Letos pričena zopet z napadi in strelja na kmečke fante, na drugi strani se pa laže delavstvu, da hoče varovati njegove interese.

Mladi sodrugi in sodrugarice v rudarskih revirjih!

Ali hočemo dopustiti, da se fašizem pri nas razširi in uveljavi? Ali naj pustimo, da nam požogje domove in razbijejo naše politične, strokovne in kulturne organizacije?

Ne in ne!!! Že sedaj stradamo in delamo po več kot osem ur. Potem bi se nam godilo še desetkrat slabše, ko bi odločevali fašistovski revoljuterji in noži. Ne pozabimo, da so bili Orjunaši v rudarskem štrajku štrajkbreherji!

Zato, razredno-zavedna rudarska mladina, na noge! Pokonci! Ven iz mladosti in mrtvila! Napovemo boj fašizmu do njegovega uničenja! V vsakem obratu osujmo delavske obrambne čete, ki bodo odgovorile na napad Orjunašev zob za zob.

V ta namen sklicuje Zveza Delavske Mladine Jugoslavije

mladinski shod v Trbovljah

v nedeljo 25. maja ob 10. uri na stavbišči novega rudarskega doma.

Na dnevnem redu tega shoda je: Fašizem in proletarska mladina. Mladi rudarji in rudarke Trbovelj, Zagorja in Hrastnika! Vsi od prvega do zadnjega morate priliti v Trbovlje na shod, ki naj bo mogočna akcija razredno-zavedne rudarske mladine proti fašizmu. Pokazimo, da delavska pest mnogo premore.

Vsi na shod! Mladi in odrasli! Pozivajo se vsi starejši sodrugi, da se zanesljivo udeležijo tega shoda. — Ustvarjamo delavsko obrambo! — Proč s fašisti-štrajkbreherji in hlapi kapitala! — Proč s terorjem in zakonom o zaščiti države!

Dvignimo se, združimo se!

V boj proti fašizmu!!!

Krajevna organizacija ZDMJ, Trbovlje.

Tako torej izgleda ta nedolžni, miroljubivi komunizem, ki noče skriviti nikomur lasu.

Brzjavni in sožalja za padlimi junaki.

Železniki. Ob tragični smrti borcev naše misli, globoko žaluje Orjuna.

Adlešči. Globoko pomilujem smrt naših neustrašenih borcev, ki so padli junaško za ujedinjeno Jugoslavijo. Pokazali so dejansko, da jo ljubijo za ceno svojega življenja. Brez žrtve ni uspehov in tudi te velike žrtve morajo roditi večje uspehe. — Poverjenišvo Orjune.

Ptuj. Mestna Orjuna Ptuj-Breg je sprejela z globokim bolom žalostno novico iz Trbovelj o nenadoma izgubljenih žrtvah, obsojajoč z globokim ogorčenjem zavratni napad, ki je bil izvršen nad našimi najboljšimi brati, in bode pomagala po svojih močeh ta zločinski čin maščevati najbolje s tem, da bode od sedaj še bolj širila sveto idejo jugoslovanskih nacionalista in ji pridobivala novih somišljenikov — Orjuna.

St. Kanjiža. 6. junija. Duboko potresenim žalostnom večju razbojničkom napadaja crvene internacionale primite naše bratsko saučesje neka je slava Štajpahu, Žnidaršiču, Boltavzaru. **Prezsednik Urlep.**

Jelsa. 6. junija. Braći koja herojskom smrti uzidate svoje živote u zidove velike Jugoslavije nacionalisti Jelse kliču vječna hvala stop prisuzici na krv njihovu koja će biti najjači podstrek na daljnji rad i borbu na konačnoj pobezi zavestavaju da će osvetiti krv njihovu i time dati dostojan tribut onima koji svoje vlastite živote založise u obranu kralja i domovine stop mučenicima Ljubljane i Trbovlja vječni mir. — **Mesni odbor Orjuna Jelsa na Hvaru.**

Senj. 5. junija. Za palim drugovima delimo svama svu žalost. — **Orjuna Senj.**

Opuzen. 6. junija. Do pobjede ustrajemo verni uzvišenoj ideji našeg pokreta. Paloj braći laka krvlju najboljih sinova natopljena gruda jugoslovanske zemlje, obiteljima naše iskreno saučesje!

Orjuna Opuzen.

Starigr pri Rakeku. 6. junija. Spomin na junake padle v boju za Naciju ostane svež in kristalno čist. **Obmejni Orjuni Starigr.**

Korčula. 5. junija. Trbovljanske žrtve verujemo pospešuju pobeđu naših ideala. — **Orjuna.**

Sevnica. Slava padlim junakom, sožalje odboru nad neprecenljivo izgubo odličnih članov oblastnega odbora Orjune. — **Poverjenišvo Orjune.**

Split. 2. junija 1924. Objokujemo mrtve in sočustvujemo z ranjenimi brati, žrtvami divjega zločinaškega napada komunizma. V teh žrtvah vidimo znak neizbežne končne zmage. Orjuna bo ohranila mrtve brate v večnem spominu. Večna jim slava. **Oblastni odbor Orjune.**

Sarajevo. 6. junija. Orjune Hercegov Bosne klanjaju se senama pale braće i zaklinju se da će njihovu krv osvetiti. **Oblastni.**

Stara Pazova. 6. junija. Slava našim junacima, koji svojim životom posvedočili ljubav prema narodu jugoslovanskom! Smrt neprijateljima naše nacije i države! **Orjuna.**

Split. 6. junija. Jučer mesna održala svečane zadušnice za trboveljske žrtve. Prisustvovali svi predstavnici civilnih, vojnih vlasti. Grad zastr crno. Pred katedralom postrojene akcije, Sokolaši, posle zadušnica govorio Bartulović, starosta Sokola Lavs. Sinoć otputovali u Beograd Bartulović, Čulić predati vladi memorandum trbovljanskim događajima. **Mesna Split.**

»Klub jugoslov. rez. častnikov v Mariboru«, kojega namen je zlasti delovati na tem, da ostanejo rezervni častniki vedno in povsod na braniku za narodno in državno edinstvo, je na svojem sestanku dne 5. t. m. primerno počastil spomin Trboveljskih junakov, ki so 1. t. m. padli kot žrtve za našo jugoslovansko domovino. Navzoči člani »Kluba« so soglasno pooblastili odbor, da v imenu »Kluba« izreče Oblastnemu odboru »Orjuna« v Ljubljani iskreno sožalje k izgubi teh idealnih mož. **Maribor, dne 6. junija 1924.**

Za odbor »Kluba jugosl. rezerv. častnikov v Mariboru:

J. Mravljak, t. č. predsednik.
Nečitljiv, t. č. tajnik.

Oblastnemu Odboru Organizacije Jugoslovanskih Nacionalista v Ljubljani.

Streli v Trbovljah so odjeknili v naših srcih. Nikdar nismo tu v vse-slovanski Pragi tako iskreno čutili, da smo sinovi ene majke — Jugoslovanske Nacije.

V upanju, da se najdejo v naših mladih vrstah ljudje, ki bodo nadomestili borce, katere je izrgala iz naših redov zapeljana roka — izrekamo Oblastnemu Odboru in svojem padlim junakom iskreno sožalje. Na krvi padlih stoji Jugoslavija in sveža kri vpije po bratskem ujedinenju.

V Pragi 6. junija 1924.

Zdravo!

Za Demokrati Klub Jugosl. Studentena v Pragi:

Veljko P. Majstorović
cand. med., predsednik.
Drag. Bole
cand. med., tajnik.

Oblastnemu odboru »Orjuna« v Ljubljani.

Bratskoj Orjuni, Ljubljana. Nemila vijest o smrti Vaših ponajboljih članova duboko nas je potresla, te budite uvjereni da duboku žalost koju osećate Vi delimo s Vama i uvjeravamo Vas da će nevina krv njihova, prolivena u svečanom času ostaviti trajno sećanje na njih i naše redove još više učvrstiti protiv zajedničkog nam neprijatelja. **Zdravo!**

Starešina: **Tajnik:**

Dušan M. Bogunović, Veljko Račić.

Brno, 6. VI. 1924.

P. n. **Oblastni odbor Orjune** v Ljubljani.

S plakajočo dušo in stisnjenimi pestmi stojim z Vami ob svežih gomilah naših treh bratov, nedolžnih žrtve, neustrašnih narodnih borcev, nesebičnih junakov, najzvestejših sinov naše Jugoslavije. Umrih so, da bodo večno živeli v naših srcih, v srcih naših potomcev...

Da bi vzrasle iz vsake kaplje nedolžne prelite krvi legije idealnih junakov, globokočutećih src, moćnih, jeklenih pesti, ki bi se borili nesebično, neustrašeno za ono sveto idejo, za katero so žrtvovali svoje mlado, nadepolno življenje naši nepozabni bratje: France, Stanko in Zarko.

Vaš **Vladimir Svetličić.**

MILO, GAZELA' ODTEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI
vso manjvredne, cenejše izdelke.
Dobite ga v vsaki trgovini!

Predno kupiš, ogledaj si izložbo pri A. Sinković nasl. **K. SOSS** Prodaja do konca meseca z 10 do 20% popustom.

Nagrobni govor zastopnika Saveza jugosloven. dobrovoljcev dr. Turka.

Junaki, borci za Jugoslovansko misel!

Žrtvam, ki jih je zahtevala Jugoslovanska ideja na bojnih poljanah Dobrudže in na solunski fronti, pridružili ste se Vi, nositelji nacionalnega idealizma v današnji življenja težki dobi.

V globoki zavesti in trdnem prepričanju, da je najboljšje jamstvo za obstoj na krvi zgrajene Jugoslavije, čvrsta, v narodu vkoreninjena nacionalna misel, smatrali ste za svojo sveto dolžnost, da z orkansko silo, čo tudi za ceno svojega življenja, rušite prepreke, ki bi ovirale svoboden polet Jugoslovanske ideje med vse stanove našega naroda.

Izvrševanje te dolžnosti zahtevalo je od Vas življenje: žrtvovali ste ga na oltar vzvišene Jugoslovanske nacionalne misli, baš v času, ko njen razmah zahteva kremenite in čiste značaje, može jeklene kova in nepremagljive volje. **Drugi idejni bratje!** Izrgali so Vas nam Jugoslovanskim dobrovoljcem izrodki naroda, ki nočejo priznati naše preteklosti, ki za državo do danes niso storili še ni-

česar. To so ljudje brez vesti, brez časti in kot taki hočejo odločiti o obliki naše Jugoslavije, uživajo z našimi kostmi in z našo krvjo priborjeno svobodo, ne kot lojalni državljani, temveč kot navadni populčni demagogi.

S svojimi, proti narodni državi hujskajoćimi gesli, vgnezdili so se v srca gotovega dela ljudskih mas; kajti kakor vedno v zgodovini, ko so po velikih narodnih in državnih potresih izgubile ljudske mase svoje že itak omahljivo ravnatežje, tako so tudi v današnji dobi — all brez lastne krivde — zabredle v zmedenost in razburkanost, da ne vedo kaj velja in kaj ne.

Zmedenost razpoloženje nekaterih ljudskih plasti izrabili so in skušajo še vedno izrabljati v svoje strankarske in sebične namene, propalice, ki gledajo zanos Jugoslovanske nacionalne ideje preko ramen skozi steklo sovraštva in mržnje.

V tem sovraštvu pretrgali so Vam, plemeniti sinovi našega naroda nit življenja. Ali v svoji blazni zaslepljenosti, niso mogli uvideti, da so najjača in najodločnejša propaganda za uspešen razvoj Jugoslovanske nacionalne ideje Vaši grobovi. Pri njih, zvesti svojim tradicijam, ponavljamo Jugoslovanski dobrovoljci, prisego, da bomo iztrebili izrodke naroda, da bomo

proti vsem, ki bi poskušali onečastiti naroda svetinje, zgradili zid, silnejši kot granit. Za vse, ki bi se še enkrat drznili zaježiti zmagovit napredek nacionalne misli, zlihi bomo orožje, močnejše, kot jeklo.

V duhu te prislege kličem, v imenu saveza Jugoslovanskih dobrovoljcev:

Slava spominu padlih nacionalnih žrtve!

Tri krepka drevesa pred nami leže tri trupla junaška leže — krvavé.

Satanski vihar, poslanec lažnjive mednarodne mlačnosti, cinik, ki zasmehuje z hudoželjnostjo vse, kar je narodu svetega, je zabučal preko gor. Zabučal, završal je, zajel je in izkoreninil najboljša debla, za katera je satan znal, da imajo največjo življensko silo, da so njihove korenine najjače in najbolj zdrave, da so njih vrhovi najbolj plodonosni. Zavratno nepričakovano nas je vihar zalotil in padla so tri drevesa. Ta trupla junaška leže — krvavé. Toda vihar, nikoli več, nikdar več nas ne preseneti! Prisegamo, zaklinjamo se, da uničimo satana, ki smo ga dosedaj sami trpeli v svoji družbi in s tako brezbriznostjo zakrivali vašo smrt.

Stanko, France, Zarko, tri drevesa, tri naše najboljšie brate — drevesa, polna najbolj idealnega in najdražjega semena, si vihar izpulil iz naše zemlje, uničil si trupla,

uničil pa nisi idej. Kje je seme, kje je plod? O Vi nesrečneži in prokleti ali se že zavedate, kaj ste storili? Uničili ste tri drevesa, a seme se je raztreslo, vaš vihar je sam seme ideje posejal po gričih, po ravninah, od Triglava do Vardarja. In ravno v pomladi, ko so naša srca najbolj sprejemljiva, ravno v narodni pomladi, ko ne bo niti prašek plemenitih idej uničen, je bilo seme posejano. Da, hudo je za nas, ki smo izgubili najdražje brate, strašno je, da je padlo seme na rodovitna tla šele iz zlomljenih dreves. Padlo pa je le. In to je, kar smo mi potrebovali. Bratje junaki, prostovoljno ste se sami postavili na žrtvenik naroda. Ali Vas je pa ta narod tudi vreden? Vi junaki, Vi ste dobro vedeli, da preliete kri, zato ste šii naprej, kamor se mnogi drugi niso upali. In ste šele Vi morali pokazati drugim pot. Hudo, strašno je umreti v pomladi življenja, ljubljen od krvnih svojcev in ljubljen od bratov po veliki ideji. Znali ste, da padete za idejo. **Stanko, France, Zarko, ki ste pripovedovali, da ste pripravljani pasti za idejo in se žrtvovati za narod, ste dokazali, da so bile Vaše strašne, a velike besede resnica.**

Stanko, Tvoje lice se smeje na mrtvaškem odru. Stanko, ali se smeješ nam malim? Ali pa si srečen, ko vidiš, da se vrši to, edino to, kar je mrtva trojica imela za

vzor in ideal nacionalistov, in kar si moramo mi vsi nacionalisti ponovno in krvavo zapisati kot edino in nam najsvetejše, kot naše edino, kar smemo zahtevati in kar zahtevamo kot plačilo na naše delo in to je, da vidimo napredek našega dela, da se uresničuje sveta, velika narodna ideja, da se probuje narod. Bratje, Vaše delo je bilo čisto, kakor naj bo sploh delo vsakega, ki hoče biti v naših vrstah, ki mora že vnaprej zavreči vse svoje osebno, za blagor skupnosti, za blaginjo naroda.

Kako pa je delo vaših morilcev? Za 10.000 židovskih denarjev, za kup Judeževih grošev so se pustili kupiti brezdomovinci, takozvani prijatelji trpin in delavcev, preko katerih glav hočejo kvišku. Takj so ljubitelji delavstva, take so krvave hijene, propagatorji nedolžno-mlačne mednarodnosti. Delavec, trpin, proletarec, sedaj odločuj, kdo je poštenjak, komu je pri srcu blagor ljudstva.

Vihar, ki si zlomil debla, ti si stresel seme. Naša je sedaj dolžnost, da vsako vzkliko rastlinco gojimo in ji pomagamo rasti. Bratje Orjunaši, ali se zavedamo velikega časa? Na poljano! Žrtvujemo vse in izkažimo se vredne svojih dobrih bratov, ki smo jih tako zelo ljubili! Iz vsakega diha padlih se je zasejalo drevo, iz vsake kapljice

Delniška glavica: Din 50,000.000.
Rezervni zakladi: ca. Din 10,000.000.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice: Brežice, Kranj, Ptuj, Celje, Maribor, Sarajevo, Črnomelj, Metković, Split, Gorica, Novi Sad, Trst.

Erzjavni naslov: Banka Ljubljana.
Telefon štev.: 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Razvite prapora trboveljske Orjune.

V knjigi razvoja našega pokreta bo zapisano z zlatimi črkami razvite prapora naše trboveljske Orjune. Kje je organizacija, ki bi po tako strahoviti tragediji pokazala toliko energije kakor naša. Zaman bi preiskovali zgodovino narodov, da bi našli slični slučaj. Napadena iz zasede z bombami, revolverji in karabinkami od zavratnih morilcev, oropana svojih najboljših voditeljev, puščajoč na strani številne ranjence, gre naša organizacija naprej, da dovrši svoj program. Preko mrtvih in ranjenih, ne strašče se bojnega groma, zavzemajo naše akcijske čete sovražne pozicije in hite tja, kjer je postavljen njih cilj. Na mah se veličasten slavnostni spreved spremeni v bojni pohod prve vrste. Vsakemu vojaku se mora ogrevati srce nad takim silajnim uspehom.

Na trgu v Trbovljah je postavljen skromen obelisk, okrašen z državno trobojnico, njemu ob straneh pa so se zbrali naši okrvavljeni bojni prapori, ki so ravnokar prestali ognjeni krst in izvojevali prvo znanje. Toda žalostno stoje njih nosilci, dasi jim blišče oči ponosa. Od osmih praporščakov so štirje novi, štirje pa so ostali ranjeni, ker so raje prelili svojo kri, kakor da bi si dali iztrgati zaupane svetinje. Počasi se zbirajo borci, utrjeni od težkega boja, četaši obkolijo v obrano oder in svečanost, ki je v zgodovini ni enake, se prične.

Molče, stiskajoč pesti, poslušajo navzoči govor oblastnega predsed-

nika inž. Kranjca, Marsikatero oko zarosi v tugi in srdu nad strašnimi dogodki pretekle ure. Teško mu gre beseda iz ust, ki so oznanjevala le bratsko ljubav, morajo danes klicati na osvetlo. Zaman je ves trud sovražnika, ničeve so njegove žrvice, ponosno zavihra prekrasni, s toliko požrtvovalnostjo izdelani in s srčno krvjo izvojevani prapor. S tresočim glasom ga ogovarja vrla kumica, predsednik in praporščak pa izrečeta prisego, ki je vredna palih bratov. Slede še govori bratov delegatov, med njimi pa žal ni najboljšega, ni onega našega hrabrega čelnika Stanka. Prapori se bratsko objamejo v znak pobratimstva in medsebojne pomoči, svečanost je končana.

Oj vi hujskači in zavratni morilci, sovražniki naše ideje, ali spoznate kvalitativno nadmoč naših borcev, ki ste pred njimi strahopetno zapustili bojišče. Kako bi bili vaši listi polni zasmehovanja, če bi se vam posrečilo spraviti nas v beg in onemogočiti razvite. Tako pa, podli hinavci, ki ste nam prizadejali toliko gorja, sedaj zvrčate krivdo na nas nedolžne. Gorje Vam! Prišli bodo znova borci iz vseh pokrajin naše mile domovine, da osvetijo dragoceno prelito kri in ta dan ni daleč. Zaman je vaše nastojanje, da nas uničite. Ne bojimo se vašega papirja in črnila, obranili se bomo z drugim orožjem.

Živela naša hrabra trboveljska Orjuna!

Orjunaši!

Pričakujemo, da bodo na podlagi lažnjih ovadb, ki so jih vsled trboveljskih dogodkov podali naši nasprotniki, mnogi naši člani aretirani. Vsem Vam, ki bodete trpeli, stavljamo v spomin padle žrtve in Vas pozivamo, da možko vztrajate, ker krivda ni na naši strani. V ravnanje Vam pa podajamo sledeča navodila:

Vsak, kdor bo predveden pred preiskovalnega sodnika, naj ga vpraša, ali je zaslišan kot osumljenec, ali kot priča. V prvem slučaju naj vsako izjavo odkloni in naj molči. V drugem slučaju, naj pove vse, o čemur je vprašan. Če pa bi odgovor škodoval njemu, bilo direktno, ali indirektno, naj odkloni izjavo, sklicujoč se na to.

Oblastni odbor Orjune.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem
otvoril
modni atelje
za gospode
Ljubljana, Gledališka ul. 8
(patača Pokojniškega zavoda)
Priporoča se za cenjena naročila
A. LEGIŠA.

Tovarniške zaloge I. češke
steklarne KVJGV v Ljubljani.
Steklenice
za konjak, za rum, za sifon, za
pokalice, za zdravila ter druge
vseh vrst ima v zalogi trdka
„ČENOJUG“ v Ljubljani,
v palači Ljubljanske kreditne banke.
Telefon 389.
Dobavljamo tudi po naročilu iz tovarne.

Švabska nesramnost.

Erlauben Eure Majestät, dass ich Ihnen im Namen der hiesigen Deutschen die unterthänigsten Grüsse und die Versicherung unserer Treue ausspreche. (Dovolite Veličanstvo, da Vam izrazim v imenu tukajšnjih Nemcev najudanejšje pozdrave in zagotovilo naše zvestobe.)

Zgoraj navedene besede je v nemškem jeziku izgovoril kralju ptujski tovarnar Paul Pirich. Na binkoštno nedeljo opoldne se je peljal kralj skozi Ptuj na konjsko dirko v Varaždin. Zvečer ob pol 8. uri se je pripeljal z avtomobilom do Ptujja in so ga pred magistratom slovesno sprejeli Ptujčani. Popolnoma nepripravljen se je vrnil med zastopnike društev tudi Paul Pirich z zagrizenimi Nemcem Schwabom in še zagrizenejšim renegatom Spruschino.

In ta Paul Pirich, sin slovenske matere iz Primorskega in slovenskega očeta iz Kranjske je tako predrzen, da pozdravi kralja v nemškem jeziku v imenu ptujskih Nemcev. Vseh pristnih Nemcev v Ptujju je največ 10 in ti so priseljenci, vsi drugi so poturice, ki so vsled dobičkaželjnosti ali vsled pritiska ob avstrijskem, germanizujučem režimu zatajili svojo narodnost. Ker pa dvoživke ne poznajo morale in ker mi predobro poznamo naše nemškutarke dvoživke in vemo, da v srcu drugače čutijo kot jim je beseda na jeziku in smo prepričani, da bi Paul Pirich s svojimi trabanti stokrat rajši pozdravil kakšnega Hohenzollernca kot našega jasnega vladarja, je nedeljski nastop Pirichov nesramna infamija. Spominjamo se tolovajskih napadov ptujskih nemčurjev — v katerih imenu je Pirich pozdravil kralja — leta 1908 na mirne Slovence, spominjamo se, kako je romal leta 1917 Ornlj s

svojimi pajdaši na Dunaj in kot zastopnik spodnještajerskih nemčurjev — v katerih imenu je Pirich pozdravil kralja — rotli avstrijskega cesarja: »Majestät, sind Sie gegen die Slovenen hart, härter, am härtesten!« Spominjamo se, kako so ob lanskih Binkoštih priredili tukajšnji nemčurji, na čelu jim Pirich, izzvalno pevsko prireditev, na katero so vabili Nemce iz Avstrije, vsled česar so nastopili Orjunaši v obrambo narodnega ponosa. In o letošnjih binkoštih je zopet dvignila hidra svojo strupeno glavo in sikala laž pred vladarja. A ni bilo dovolj infamije s Pirichovim nastopom, vrnil se je tudi njegov pisar Damisch — sin tistega Damischa, ki je imel v najemu ljubljansko Kazino in s celo rodbino po prevratu pobegnil v Gradec a je, ker ga graška občina ni hotela sprejeti, prišel v Ptuj, kjer ima v najemu hotel Osterberger a ga kljub njegovim nemškotacionalnem mišljenju Slovenci kaj krepko podpirajo. Nastopil je torej Damisch in pozdravil kralja v imenu športnega (nemškutarskega) kluba. Rdečica sramu nas je obšla, ko smo se spomnili, da je lanj tuk. sodnija zaprla Damischovega brata za 3 mesece, ker je ukradel Paul Pirichu zimsko suknjo. Takšna je bila torej reprezentanca ptujskih nemčurjev. Zelo pohvalno pa moramo omeniti, da je pozdravil gospod Steudte kot načelnik tuk. požarne brambe svojega vladarja v slovenskem jeziku, čeprav je priseljeni rajhovec in je s težavo obvlada slovensščino. Ves ginjen je pripovedoval svojemu vladarju, da načeluje že 45 let tuk. požarni brambi.

Izvemši zgoraj navedena 2 incidenta ni nič kalilo slavnostnega razpoloženja, ko je narod z drhtečim srcem prvokrat pozdravil svojega vladarja, ki ga je spremljala tudi kraljica, ter sta si oba s svojo priprostostjo in ljubeznivostjo na mah osvojila srca vseh.

Dopisi.

Laško. Mestni odbor je v torek, dne 3. junija t. l. sklical žalno zborovanje, katerega so se udeležili vsi nacionalno misleči tržani.

Zalno zborovanje je tvoril br. predsednik Stanko Firm, ki je orisal — kot udeleženelec in očivid — prežalostni dogodek v Trbovljah. Pozivljal je vse nacionalno misleče k združitvi, kajti dogodki v Trbovljah so pokazali, da imamo opraviti po krivdi popustljivosti naših oblasti s precejšnjo zalego razdiralcev naše nacionalne države.

Nadalje je v ginljivih besedah pozivljal vse zborovalce z besedami padlega junaka br. Šlajpaha, ki jih je izgovoril pri zadnjih izdihljajih: »skrbite za mojo deco«. V ta namen se je nabrala vsota Din 1002, katera se bo izročila kot prva pomoč za deco padlih junakov.

Na koncu govora so se vsi zborovalci klanjali padlim junakom s trikratnim vzklikom »Slava jim!«

Za bratom predsednikom se je g. župan dr. Fran Roš, kot zastopnik nacionalnega laškega trga v imenu vseh nacionalnih občanov spominjal padlih žrtev, kot borcev, ki so položili svoje mlado življenje za idejo močne nedeljive jugoslovenske države.

Brat Križnik, starosta Sokola v Laškem, pa se je spominjal padlih žrtev z besedami: »tudi sokolstvo je izgubilo s temi žrtvami tri najboljše in agilne brate.

Za tem pa je govoril še brat Slavec, ki je pozivljaj vse navzoče, naj se strnejo vsi nacionalisti v skupno moč in naj enkrat za vselej preneha razdor med rodnimi brati.

Nato pa je brat dr. Roš predlagal resolucijo, katera se naj bi poslala Kr. vladi v Beograd.

Ista se glasi:
I. Zborovalci na žalnem zborovanju Mestne Orjune v Laškem se klanjajo spominu za nacionalno in

državno idejo v Trbovljah padlih žrtev.

II. Obžalujejo in obsojajo dose-danjo popustljivost vlade napram notranjim razdirajočim elementom.

III. Zahtevajo kar najbolj energično iztrebljenje teh in osobito najstrožje nadzorovanje pritenjenih nasprotnikov naše države in naroda, to je ljudi, ki jih v Sloveniji imenujejo »nemškutarje«.

IV. Zahtevajo, da se uporablja zakon o zaščiti države, konsekvntno in se s tem zagigura obstoj naše države.

V. Protestiramo proti dotoku Nemcev, ki se pod raznimi pretvezami, a z gotovim namenom ojačiti nemški živelj, dovajajo v naše države.

VI. Ministrstvo se pozivlje, naj revidira za današnje razmere neprikladne presvobodne določbe tiskovnega zakona in da z vso strogostjo postopa proti listom, ki pišejo v državni sovražnem duhu ter zastrupljajo javnost.

Resolucija je bila soglasno sprejeta, nakar se je takoj odposlala v Beograd.

Ob zaključitvi je še br. predsednik predlagal dve brzojavki, kate-re so se odposlale na Oblastni in Direktorij, nakar se je zahvalil za polnoštevilno udeležbo in zaključil ganljivo zborovanje.

Vse nacionalne organizacije Litije in Šmartna (Orjuna Litija, Šmartno, Sokol Litija - Šmartno, Jugoslov. Matica, pevsko društvo »Zvon«, pevsko društvo »Lipa«, JDS.), zbrane na žalnem zborovanju dne 5. junija t. l. v Litiji, so sprejele sledečo resolucijo:

Globoko užaljeni nad britko izgubo treh naših najidealnejših borcev, ki so postali žrtve zločinskega zavratnega napada, prisegamo večno zvestobo edinstvu naroda in države.

Oblastni odbor »Orjuna Ljubljana.

Klanjamo se manom herojev, padlih za Nacijo in Vas prosimo, da tolmáčite njihovim preostalim naše iskreno sočustvovanje.

Pripravljeni odbor izobraževalnega društva napredne mladine »Edinost« v Ljubljani, Narodni dom I. nadstr. Gorenji naslov si dovoljuje v svojem kakor tudi v imenu članov bivše »Mladosti« izraziti globoko sočustvovanje ob priliki smrti Vaših herojev — borca velike in plemenite ideje.

V bodrilo in tolažbo naj bude Vam kot nam:

»Preko žrtve do končne zmage!«
Pripravljeni odbor »Edinosti«.

Novigrad, na 5. juna 1924.

Bratski Oblasni Odbor OR. JU. NA. Ljubljana.

Tužno vest o nenadnom velikom gubitku, kojega je taj bratski Obl. Odbor imao naglom smrću vrlag našeg junaka, druga i brata inž. Šlajpaha, I. svojeg tajnika, te dvojice njegovih drugova, koji su pali žrtvom besne crvene rulje, potresla je srca svih članova ove organizacije, te Vam u ime iste ovaj Mesni Odbor izrazuje sućuti svojeg i drugova najdubljeg saućesća bratski Vas umoljavajuć, da nas s istima i kod uciviljenih porodica palih drugova sjetiti izvolite.

Nad svežim grobom draže braće kličemo: Napred — preko vlastitih života — za pobjedu!
OR. JU. NA. Mesni Odbor Novigrad.

Oblastni odbor »Orjuna Ljubljana.

V ideji v smrt, padlim junakom Sokolski »Zdravo« — sožalje izreka:

Za Sokolsko društvo Rajhenburg:
B. Jeriček, starosta
B. Dobenica, tajnik.
Franc Agrež, t. č. načelnik.

Indige - papir.
THE REX CO., Ljubljana.

KARO-čevlji
Maribor, Koroška 19.

Gostilna pri Slamiču
na Glineah

prvovrstna vina, gorka in mrzla jedila, vrt in kroglišče. - - - Cene zmerne.

Za obilen obisk se priporoča
J. Slamič.

Krv je pognala cvetlica nacionalne ideje. Na poljane bratje in sestree! Na delo! Gojimo cvetlice, da niti ena zasejana po dragi krvi ne ovane, da niti eno drevesce ne omahne. Bratje, širen gozd orjunaških dreves preko vseh naših gorá in naše cvetje preko vseh ravnin, vseslovanstva naj bo spomin padlim bratom — junakom!

Padlim junakom — žrtvam zločincev.

Oh — kri vam presveta, ki v nebo kriči — umorjeni vi — pod rokami — ostudnimi — usodi zverinski — življenje ste dali — »Idejo Slovansko« — s krvjo ste oprali!

Heroji prečastni — »Slovanske Orjune« — komunistov — infernalne pobune —

»ITO« pasta za čiščenje zob ohrani zobovje lepo in zdravo.

PLEMENITA POŽRTVOVALNOST.

Neki naš odličan član, ki zavzema važno mesto v državni upravi, nam je poslal sledeče pismo:

»Brat France Šlajpah je žrtvoval svoje življenje za domovino in kralja.

Sem državni uradnik in moram skrbeti za ženo in troje otrok.

Za sedaj se pravnoveljavno obvezujem, dokler sem v državni službi, redno vsak mesec dne 1. odšteti vsaj malenkost Din 100.— (ensto Din) za obitelj našega mučenika. Moje ime naj ostane tajno. Prosim za položnice. Zdravo.«

Plemenitega darovalca, ki si od svoje bore plače pritrjuje znatni znesek, smo zahvalili in skušali pogovoriti ter mu vrniti obvezo, pa je bil ogorčen in razžaljen, da smo morali vzeti na znanje njegovo težko obvezo.

Idealnega rodoljuba iskreno zahvaljujemo in se klanjamo njegovi plemeniti radodarnosti.

»s krvjo nedolžno — ste zemljo orosili — a duh naš »Slovanski« — nikdar zapustili!

Plameni iz vaših — grobov gore — o »Idealizmu Slovanskem« — nam govore — za narod, državo — »duh in telo« — to geslo — »presveto« — vedno naj bo!

Vi, ki prerano — ste nas zapustili — in s »krvjo presveto« — se od nas poslovili — prebridka — v naših vrstah, je rana — osveta za vas — od »Orjune« bo dana —!

Prapor trobojni — presijajni »Slovanski« — nad vašim grobovom vihra — osveto — presveto, za vas »Idealisti« — prisega — —! maščevanje, da — da!!!

brat: V. Fric.

Pozivljamo vse tiste elemente, ki ščuvajo nerazsodno maso proti edinstvu države in nacionalne misli, naj prenehajo. Nikdar se ne bo posrečilo našo milo Jugoslavijo, za katero je dalo življenje toliko naših bratov, razkrojiti ali razdejeti. Še nas je in še veliko nas je, ki bomo znali v vsakem slučaju braniti in tudi umreti za domovino.

Dalje pozivamo merodajne oblasti, da omogočijo vsem narodnočutečim Jugoslovenom vsikdar in povsod, brez bojznosti za življenje, javno izražati svoj nacionalni čut.

Na vse pripadnike nacionalne misli pa apeliramo, da se čim tešje oklenejo in pomnožijo vrste Organizacije Jugoslovenskih Nacionalistov.

PROČ S TUJCI.

Neverjetno pa vendar resnično! Že več kot dve leti se prosto giblje, odnosno izvršuje stavbno obrt Italijan Josef Misson, stanujoč Gosposvetska cesta 13/50, tako privatno na svojo pest, poleg teh pa pod okriljem (kot subpodjetnik) odredka inspekcija voda za Slovenijo vsa stavbna dela pri napravi obrežnih zidov reke Ljubljanice. Ali Vam ni znano g. gradbeni svetnik I. Zbrisaj? Napravite temu konec. Ali ni na tisoče zmožnih stavbenikov naših državljanov, ki bi lahko eden ali drug izvrševal to delo, ne pa, da odtrgava inozemec Italijan domačinom kruh. Ker je v interesu zaščitite domače obrti izvrševanje stavbnih del potom naših stavbenikov (katere sposobnosti se zrcalijo v najboljši luči) povsem potrebno, odnosno zakonito je torej nedopustno, da bi tu v naši državi odtrgavali že itak minimalen zaslužek tuji italijanski državljan našim stavbenikom. — Zahtevamo, da energično nastopi naša oblast na podlagi odrednjaja ministrstva za trgovino in obrt, da zabrani takoj nadaljna dela, ki jih izvršuje Italijan Josef Misson, ter mu pokaže pot preko meje, kamor ga vleče srce!

Nadaljna zabavljanja zoper Orjuno opustite g. Misson in se pripravite k čim hitrejšemu odhodu k Vašim rojakom — Italijanom.

Proč z inozemskimi pijavkami. Narod (občinstvo) pa naj zasleduje v lastnem interesu nastop oblasti, da tako čimprej pridemo do cilja.

Muska Sobota. Nacionalisti v Murski Soboti sklicali so dne 4. t. m. zvečer v sokolsko čitalnico žalno zborovanje povodom razbojniške zavratnega napada na Orjunaše v Trbovljah.

Zborovanja se je udeležilo lepo število nacionalno čutečih prišlekov obeh spolov.

Po kratkem nagovoru predsednika brata Mirka Duje, ki je v ogorčenjem dal duška nečuvnim dogodkom v Trbovljah, kojih posledica je bila izguba najboljših in nenaдомestljivih bratov Slajpaha, Znidaršiča in Boltavzerja. Zaključil je govor s prisego na kruto maščevanje. Kako se bomo maščevali nam bode prihodnja bodočnost velevala.

Slava! Slava! Slava! Trboveljskim junakom!

Nato je prevzel besedo notar brat Anton Koder, ki je v daljšem govoru orisal iz kakšnih vzrokov je nastal pokret nacionalistov. Da se nacionalisti bojujejo za edinstveno Jugoslavijo kjer je združeno vse Jugoslovanstvo brez razlike meja. Kjer so združena vsa tri plemena, ki imajo vsa iste cilje in pravice svobodnega razvoja v svobodni domovini v svobodni Jugoslaviji.

Da bojujejo nacionalisti neizprosno boj demagogom, hujskačem in zapeljivcem naroda k separatizmu in uporu, boj zloglasnemu s krvjo nedolžnih in zapeljanih žrtv omadeževanemu komunizmu in re, publikanstvu. Vse to treba makar z orožjem v roki na vsako ceno popolnoma iztrebiti.

Pozivlja na vstrajanje in neustrajeno širjenje pokreta, ki je zdrav in ki stremi za tem, da ohrani nedeljivo Jugoslavijo ter zdrave in vsakogar zadovoljive razmere.

Zaključni govor s prisego na kruto maščevanje s trikratnim Slava! junaki in nepozabljivim žrtvam trboveljskih dogodkov.

Soštani. Orjuna v Soštanju priredi v četrtek dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer žalno zborovanje v spomin trboveljskih žrtv. Žalno zborovanje se vrši v hotelu Rajster — sedaj Mravljak. K obilni udeležbi vabi vse iskreno jugoslovensko čuteče občinstvo mestni odbor Orjune v Soštanju.

Beneški lev. V zadnjem času so nalepili po Ljubljani, menda kot prvi smeješi javni poizkus, neke lepake za sejem v Padovi, na katero g. vabijo profita lačni Italijani tudi nas. O lepaku in njega izzivaju z italijanskimi trobojnicami imamo svoje mnenje, ki si ga zaenkrat pridržimo! Drugo pa je glede njihovega namena! Naše mnenje o trgovini z Italijo smo že opetovano izrazili.

Mi ne poznamo in ne pripoznamo nikakega prijateljskega pakta, niti še tako skrbne trgovske pogodbe podpisane od kogarkoli, dokler se bo godila našim rojakom le najmanjša krivica. Do naših sre in žepov, gospodje italijanski trgovci, vodi pot samo preko bratov v Primorju. Zato so v vodo vrženi vsi izdatki za propagando, reklamo, provizije in podkupnine, ki naj bi pospešile gospodarsko ekspanzijo italijanskega kapitala med nami, pa makar bi jo kasiral sam ministrski predsednik, njegov sin ali pa zadnji pastir na Šar planini!

Za nas velja in je, samo en posredovalec, ki je glas in volja neodrešenega naroda. Dokler bo ta poginjal in umiral pod nasilji fašistovskih hord, so zaman vsa še tako prijazna vabila na skupno gospodarsko delovanje med nami in Italijo. Italijanskim gospodarskim krogom pa, ki tako živo žele našega sodelovanja svetujemo, da kupijo za denar, ki je namenjen propagandi med Jugosloveni, pri tajništvu Zveze narodov knjigo o postopanju z narodnimi manjšinami in jo podare članom in svetnikom »Italijanske koferonijalne in zunanje trgovske konference! Morda se bodo naučili iz nje, da še ni dovolj za trgovski razmah in kapitalistično osvajanje »številna mornarica«, »hrabra armada in štiristo tisoč črnih sracij«, kot je rekel nekoč Mussolini!

Do tedaj pa še lahko spi beneški lev in se še nadalje prostituira za cenen denar tujcem. Venezia benedetta, ter premišljuje o dnehi, ko je še, kraljica morja, živela od žuljev in krvi ščavov!

Čudno? V listih čitam, da so trboveljski orožniki dobili pohvalo za njihovo zadržanje ob priliki komunističnega atentata na Orjuno. V telefonskem razgovoru mi je komandir trboveljske orožniške postaje rekel, da si ne pusti ukazovati ali diktirati od nikogar, posebno pa ne od nepoklicane strani. Nočem se spuščati v kritiko, če ravno imam kot državljan to pravico, pač pa smem kot eden izmed mnogih očividcev ugotoviti sledeče: Za časa spreveda nisem videl niti enega orožnika korakati spredaj. Niti en orožnik ni šel k nobeni gruči delavcev-komunistov, ki so bili zbrani na več gričih, če ravno jim mora biti psiha tamošnjih komunistov znana, bolje kot meni, ki sem bil prvič v Trbovljah, a sem vse to opazil. Orožniki so korakali ZA našim sprevedom! Ko je na griču levo ceste malo pred mestom atentata padel klic proti nam in v istem momentu dva strela iz revolverja ter bomba in strelji spredaj, je prihitelo orožništvo in zabranilo našim članom se braniti pred napadalcem, kojega je na cesti vzelo v zaščito. To so videli nekateri vplivni gospodje in dame, katere lahko vedno to potrdijo. Ponašanje orožništva nočem, kot rečeno kritizirati, a zdelo se mi je čudno.

Ali pa ni tudi čudno, da se v neposredni bližini orožniške po-

staje izdelujejo bombe in hranijo puške? Toda: »vse je bilo skrito, da nismo nič vedeli.« (tako so mi namreč zatrjevali orožniki, s kojimi mi je govoril g. dr. Čerin). Naj ne vem še to: Kmalu, ko smo pok. Slajpaha spravili v kolodvorsko čakalnico, kjer je podlegel morilčevi krogli, pride mi nek tovariš iz Mirne povedat, da dva komunista hujškata v gostilni pri postaji in pripravljata ponoven napad na Orjuno ter celo na ranjence, koje se je istočasno prenašalo na kolodvor. Tudi ponašanje v čakalnici nahajajočih (ne vem kako imenovati take ljudi) ni bilo baš najlepše z ozirom na umirajočega junaka-idealista. Jaz takrat nisem vedel ukreniti drugega, kot se telefonskim potom obrniti do orožniške postaje, od koder se me je najprej v prijaznem tonu vprašalo kdo sem in po navedbi gornjega dejstva dobil sem v še bolj prijaznem tonu odgovor, češ, da se ni še ničesar zgodilo (akoravno je takrat umirala že tretja naša žrtev) ter da on nima več ljudi na razpolago. Kom sem na to odgovoril, da ali misli on čakati, naj padejo še na kolodvoru tri žrtve in šele potem podzvati varnostne korake, mi jezno odgovori, da je tam vladni zastopnik (ki po mojem skromnem mnenju sam ne more štiti prenosu ranjenec), ter da si on od nikogar ne pusti ukazovati, najmanj pa še od nepoklicane strani! Gospod komandir, Vas sicer nimam časti osebno poznati, vendar Vam moram povedati, da je leta 1919 bolj prijazno govoril s menoj brigadir karabinjerske postaje v Štanjelu na Krasu, kjer sem stal pred aretacijo, kot protidržavni hujskač, nego Vi kot JUGOSLOVANSKI orožnik, od kojega se je zahtevala zaščita idealistov-mučenikov, ki so prešli svojo kri za to državo! Kako bi v podobnih slučajih ravnale bivše avstrijske oblasti, vem da bo gospodom orožnikom najbrže bolj znano, kot meni. Ljubljana, 6. VI. 1924.

Ivo Berščak.

Sava-Javornik. Že dalj časa se razširjajo — kakor je videti — namenoma govorce o pešanju tukajšnje industrije, o odpuštitvi delavstva in celo o opustitvi obrata na Javorniku. In te vesti izhajajo baš od uradništva K. I. D. Prav ničesar pa ni čuti o odslovitvi tujih državljanov. Oni imajo pri ravnateljih celo prednost pred domačini, ki morajo služiti svojega kralja, kar tujcu ni treba. Tako imamo dosti vrnivših se vojakov brez službe, na njih mestih pa čepo tujci in so zadovoljni. Skrajni čas, da začne pometati brezobzirno železna metla. Toda čistiti je treba od zgoraj navzdol, če hočemo videti uspeh.

Kaj je vzrok pešanju industrije, pomanjkanju naročil? Kdo je tista ovira uspešnemu obratovanju in dobičkanosti trgovini? Od teh gospodov kar hitro dobite odgovor: Beograd, ki ne štiti domače industrije. Nekdo mora biti kriv, le oni sami »nenadomestljivi« strokovnjaki ne. Navedli smo že popreje na tem mestu tipičen slučaj o strokovnjaštvu teh inženjerjev in ravnateljev. Evo vam danes drugi:

Železen predmet — pilotni čevljev — računa g. Bachmann kilogram 26.30 Din. V železni trgovini J. Štupica v Ljubljani velja kg 9.50 Din. Imenovanj g. ravnatelj se izgovarja z manjšimi režijskimi stroški, slabšim materialom in slabšim delom. Seveda je z uporabo bila dokazana istovrednost cenejšega izdelka. Odkod torej pretiranost cene? Ta nam jasno kaže le nespošobnost g. ravnateljev tudi kot trgovcev. In taki nespošobneži naj še dalje upravljajo našo industrijo. Posebno značilno je to, da more naenkrat tudi g. Bachmann ponujati isto blago za ceno kg 9.50 Din. Ali more delati tako dober trgovec, strokovnjak. Če se dela tako, morajo izostajati naročila, mora industrija pešati. Morebiti bi pa bilo to nekaterim ljudem, ki niso naši ljudje, ne naši državljanj, celo všeč.

Njim to dobro služi kot pritisk na delavstvo, ki ne bo našlo zaščite preje, dokler ne pridejo na odgovorna mesta tukajšnje tovarne domačini. Zato pa edini pripomoček, ki bo učinkoval, edino sredstvo! Brezobzirno pomesti najprej zgoraj!

Dne 31. maja t. l. so si izbrali celjski Nemci, katerim so se pridružili v polnem številu nad vse zagriženi rogaški nemčurji, naš mirni trg za svoja izzivanja in manifestacije. Koncert je početkom obdržal svoj značaj, kmalu pa, ko so gospodje opazili, da so varni pred zavednimi narodnjaki, so menjali svojo barvo, ter ni bilo miru celo noč. Vrhunec manifestacije so dosegli, »heil« klici na Rohitsch pri grajščini Windischgrätzta, kjer pašuje Slovencev zelo naklonjeni g. Hollmann. Gospod ravnatelj bodite uverjeni, da oko »Orjune« pridno bdi nad Vami, ter da bode ravno tako z Vami obračunala kakor z vsakim drugim protinacionalnim elementom. Žalibog se je koncerta udeležilo tudi par Slovencev državnih uslužbencev, med njimi predpostavljani oblasti dobro znani starejšina finančne kontrole Kernl in njegova »gnädige«. Ta gospod je že čez leto dni pri nas, pa ga še nismo videli pri naših slovenskih prireditvah. Druga imena pa za enkrat še ne objavimo, ker smatramo, da so prišli nevedoma h koncertu.

NAŠIM TRGOVCEM V ALBUM IN RESEN MEMENTO!

Dan za dnem dobivamo obupna poročila naših bratov iz zasedenega ozemlja, ki tožijo, da naši trgovci, s tvrdkami v Trstu, Gorici in drugih krajih dosledno dopisujejo v italijanskem ali nemškem jeziku ter na ta način omogočujejo Lahom, da mečejo naše uslužbenke-korespondente na ceste. »Edinost« v Trstu ima že preko 500 naslovov teh »ščavov«, ki jih bo brezobzirno objavila, ako se temu ne naredi konec. Opozarjamo naše trgovce, naj posnemajo naše nasprotnike v doslednosti in na italijanske ali nemške dopise vedno odgovarjajo v našem jeziku. S tem bomo dosegli dvoje. Omogočili bomo našim ljudem priti do služka ter naučili naše narodne nasprotnike spoštovati in upoštevati naš jezik.

Če to ne bo pomagalo se bomo poslužili indeksa »Edinosti« in postavili vse, ki se jih tiče naša notica, na »Stramotni oder«.

»Kdor zaničuje se sam, podlaga je tužčevi peti.«

V obrambo. (Iz učiteljskih krogov.) Ne bi si bil nikdar mislil, da nas bo Orjuna ošvrknila glede učenijske srbohrvaščine. Sicer pa je prvo, ali smo krivi? Mislim pa, da nismo, ter da se je dopisnik zagolopiral. Imenoval naj bi bil dotične šole! Vsi bi mu bili hvaležni, celo prizadeti, ker današnje učiteljstvo se ne boji resnice.

Če kdo zanemarja šolo sploh, sem tisti jaz. Starost, bolehnost, velike skrbi... Pri vsem tem se ne bojim nadzornika, če bi prišel tudi iz vrst naših vrlih Orjunašev. Srbohrvaščine še učiti ni treba, učijo se je učenci sami. To mi bo pritrđil, kdor pozna predpisano knjigo. Čeprav se pečam s hrvaščino že

od svojega 14. leta (40 let od takrat), vendar sem se od početka bal, da ne bom mogel zmagovati, kakor bi hotel. Šola je v hribih: pozimi sneg, poleti paša, 140 otrok, pa enorazrednica... In vendar pouk v šoli dobro napreduje, ker se ravno cirilice in srbohrvaščine otroci radi uče.

Solidrasli se uče doma in rabijo cirilico v privatnih pismih skorvedno, čeprav je tu več nemškutarških staršev in je gonja profi cirilici in balkanizmu od gotovih strani na dnevnem redu.

Moji tovariši v okraju store tudj svojo dolžnost. To poznam po učencih, ki se priselijo. Tudi nadzornik se zanima vsako leto za ta predmet. Da bi bil kateri okraj, ki bi to popolnoma zanemarjal in celo knjig ne imel, ne verjamem. Če bi pa bil, naj se potrkna na prizadete duri, v javnosti naj bi nas pa vsaj Orjunaši pustili na miru, saj vedo, da se nas napada od vseh strani. Nbroj je strank, ki nas drezajo pri težkem delu v šoli; pri podrobnem narodnem delu zunaj šole je pa ogabna gonja proti nam. Vendar delamo, čeprav lačni in zaflikani, ker vemo, da služimo svojem lastnemu narodu in svoji lastni državi.

Slavno uredništvo!

K vprašanju izvetja veleposestev laških podanikov od agrarne reforme blagovolite priobčiti sledeče:

Za veleposestnike, ki so italijanski podaniki zahteva Italija pri trgovskih pogajanjih njih izvetje iz agrarne reforme.

S to svojo zahtevo opušča Italija sama preje vedno poudarjani princip reciprocitete in zahteva za svoje državljane, ravno ker so italijanski državljani, privilegije. Brez ozira na to, da jugoslovenski državljani v zasedenem ozemlju od prevrata nadalje niso uživali družega privilegija kot onega brezpravnosti, je gorenja zahteva protivna demokratični ideji in menda v zgodovini mednarodnih odnošajev brez primere. Ona nas spominja na srednji vek, ko so veleposestniki med nami iz razloga, da so pripadali drugi narodnosti, uživali vsakovrstne privilegije.

Na drugi strani pa bi bil tak privilegij zastopavanje domačih veleposestnikov, ki bi bilo povsem neumljivo in tudi nezasluzeno. Nikdo bi jim ne mogel šteti v zlo, ako bi se sedaj vsi prijaviili za italijansko državljanstvo.

Vprašati pa moramo tudi, kakšen interes ima Italija v splošnem, da stavi tako zahtevo? Ali se ima morda dotični svet rezervirati za italijansko kolonizacijo?

Mislimo, da se ne motimo, če smatramo to zahtevo kot eno in kakor upamo zadnje potezo notranjskih veleposestnikov, knezov Windischgrätz in Schönburg, da se rešijo agrarne reforme. Vsaj v Sloveniji menda kdo drugi pri tem ne pride v poštev in najbrže niti v celi Jugoslaviji. Sicer pozivljamo vladno, da objavi, katera veleposestva bi prišla pri tem v poštev.

Glede teh dveh pa se bo moralo pač, že v principu štati na stalšču, da je taka zahteva zanje nedopust-

FRAN ŠKAFAR mizarstvo s parno silo
LJUBLJANA, Rimska cesta 16

Bogata zaloga po najnovjšem slogu izdelanega raznovrstnega pohištva.

Solidno delo.

Konkurenčne cene.

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

Podružnice:
Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 4.

Brzojavni TRGOVSKA Kapital in rezerve Din. 18.300.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni: 139, 146, 458.

Ekspoziture:
Konjice
Meža-Dravograd

na, ker sta zadobila italijansko državljinstvo šele po prevratu.

S stališča državne varnosti pa se moramo tudi vprašati, ali je 'dopustno, da se na meji, koje strateški varnost se od italijanske strani venomer poudarja, nahaja na naši strani na desetisoče oralov gozdnega in gorskega sveta pod upravo tujih podanikov in pod kontrolo v njihovi službi se nahajajo gozdnovarnostnih organov?

Glede g. Schönburga pa, ki je bil do pred kratkim nemški državljani, ki se niti v domači Saksonski s sklicevanjem sprva na angleško, potem na italijansko državljinstvo, ni mogel ubraniti parcelacije svojih ondotnih posestev, pa vprašamo: Kdaj bode objavil Uradni list državo na našem ozemlju se nahajajočih posestev tega pripadnika, svoj čas nam sovražne države v smislu mirovnih pogodb?

Najcenejše pridete do obleke

ki Vas naredi elegantnega, ne da bi plačevali drugega krojača, pri **DRAGO SCHWAB** LJUBLJANA.

Parna pekarna Jean Schrey nasl.

Jakob Kavčič, Ljubljana

naznanja, da ima vsak dan večkrat priznane najboljše sveže pecivo.

Telefon šte. 158.

Kronika.

»Orjunaši so začeli!« Znanec, ki ni naš pristaš, se je peljal v terek do zavratnem napadu v Trbovljah na deželo. Na postaji nedaleč od Ljubljane vstopi postaren mož, ki ga je imel opazovalec izprva za kmetiča, kasneje se je izkazalo, da je trboveljski rudar. Na drugi postaji se prikaže med vrati mogočna postava duhovnega gospoda, ki mahoma obvisi z očmi na rudarju in prisede k njemu. Očividno sta bila znana. Rudar, po vsej priliki klerikalec, ga spoštljivo pozdravi; nato se razplete takle pogovor: »No, kod ste hodili, da vas ni bilo na občni zbor?« vpraša »gospod«. — »Oh, nikoder nisem hodil, gospod, saj komaj lazim; malo globoko sem stopil v jami, nogo sem si izpahnil in zdaj me boli, da Bog pomaga. A tistih 400 Din bom že poravnal do novega leta, če Bog da in mamka božja.« — Kaj bi to! mahne gospod. Povejte rajši, kako je bilo v nedeljo? — I, kako, gospod! Saj vedo, gospod, da se ne vrtim v take reči; nisem izmed tistih! Ampak mlajši, ti, ti so tako našantani! — »Gospodovo« čelo se nabere v stroge gube. — No, a začeli so vendar Orjunaši? povzame z resnim glasom, kakor bi ga hotel »domisliti«, kako je bilo. Oni so streljali, kar brez poudara so planili z divjim krikom na nedolžne delavce in so jih poklali, »Slovenec« vendar piše tako?! — Oh ne, gospod, se zavzame siromak-rudar, tega pa res ne morem reči. Ne Orjunaši, ampak mladi lju-

dje, ti, ti so tako našantani... — Kaj oni! se zadre duhovni pastir; začeli so Orjunaši, da ali ne?! — I ne, gospod... naši, delavci, mladi ljudje... ti, ti so tako... Beseda mu zastane v grlu. Duhovni oče je namreč zardel kakor kuhan rak, srdito mahnil z roko in ni več pogledal rudarja, ki je ves drevenel od žalosti in strahu. Ali je ubožec uganil, da mu »gospod« zamerijo, ker ni hotel grešiti zoper osmo božjo zapoved?... O, idi v miru, dobri pastir, in ne žaluj, ker se je našla med tvojimi ovčicami garjeva ovca, ki ji z vsem svojim dolgoletnim trudom še nisi iztrebil spoštovanja do resnice! Ne žaluj, ker je morda še mnogo, mnogo takih nevladnih ovac! Ne tujaj, služabnik božji, zakaj »Slovenec« laže za vse dovolj, tako da drugim lagati sploh treba ni, in ako je volja Najvišjega taka, bo SLS pri bodočih volitvah pobrala Lemežve glasove v slavo Cerkev in v blazor tvojega vernega ljudstva, ki sovraži vsak teror, razen ako ga uganjaš ti, o blagi mož. In ko bosta lomila s svojimi hijenski parklji telo Gospodovo, ti in tvoj vrli prijatelj Smodej, vama bo igralo srce ob misli, da ni bilo treba v to nič drugega kakor pljuvati na tri junaške grobove.

»Slovenec« v tolažbo povemo, da so naše zagorske brate peljali vklejane v celjske zapore. Peljali jih je orožništvo vklejane kot največje hudodelce, dasi so zelo ugledni občani. Torej ni nobene razlike med nami in komunisti, kar s tem povdarjamo, ker tudi nočemo, da bi državne oblasti delale kakko izjemo. Aretacije se seveda vrše naprej in je na »Slovenec« denunciacije danes bilo zopet troje naših članov iz Mirne aretiranih, in sicer so to bratje Bulc, Strah in Rugelj. Navedeni so, v svesti si svoje nedolžnosti, pri najboljšem razpoloženju bili odpeljani v Celje.

22. gomil kriči do neba o zločinu, ki se je izvršil med nami in tirja maščevanja. Dvajsetdeve neme ustnice vpijejo po osveti nad morilcem, ki je tirjal v prezgodnji grob vse od dece, preko energije polnih mladeničev, ponosnih mož in osivelih starcev, ker se mu hoče krvi in morja solz. In vendar Pilatu še ni dovolj krvi, še ne dovolj družin brez očetov in majk brez sinov! Se vedno prisega ob gomilah na kojih še niti nagrobne molitve niso opravljene, da bo izvršil nove poboje in se neizprosno boril proti nam, ki smo ga željno iskali, da mu pogledamo iz oči v oči, da se pomenimo mož ob možu.

Pripravljeni smo na vse in vsedkar. Ne bo pa več Trbovelj s svojo tragedijo, ker odslej bomo igrali prolog že mi! Epilog ostane lahko za vedno vam. Grobov imamo dovolj! Ze vstaja sodnik, ki bo plačal vsa pobalinstva tako, kot so ocenjena. Trepetaj pa bo svet in se stresel v črni grozi, ko bo zazljala 23. jama, ki pa mora biti zadnja!

Vzidanja vogelnih kamenov v Sokolski dom na Taboru se je udeležila med drugimi tudi deputacija Orjuna, ki je izročila starosti spominsko listino s sledečo vsebino:

Osem dni po krvavem in slavnem 1. juniju 1924, ko je bil v Trbovljah razvit prapor delavske Orju-Na, blagoslovila organizacija jugoslovenskih nacionalista zgradbo

Sokolskega doma na Taboru z najsvetejšim, kar premore:

S spominom, zgledom in oporo

Franceta Šlajpaha, I. oblastnega tajnika,

Stanka Žnideršiča, oblastnega čelnika.

Žarka Boltavzerja, glavarja v Šiški.

Ki so onega dne v sokolski zvestobi prelili svojo kri za Jugoslovensko Nacionalno Idejo, junaško braneč prapore, iz zasede napadene po plačancih brezdomovinstva.

Stoj vekomaj trdno, hram vzvišene sokolske misli!

Naj izide iz tebe vojska, ne plašča se smrti, da jih osveti z zmagajo Ideje!

Pot vate in iz tebe bodi Njihova pot, da uzreš srečnejše dni, ko se vzpne, uresničena in utriena, vsa Jugoslovenska Nacija v končnoveljavnost pribrorjenem edinstvu k solncu Ljubezni in Človečanstva!

Oblastni odbor Or-Ju-Na za Slovenijo.

V Ljubljani, dne 8. junija 1924.

Spomin-listini so bile pridejane tudi slike naših padlih junakov!

Prediču, Našemu staremu znancu, policajcu Prediču še v bolnišnici ne da žilca miru. Ko je zvedel za trboveljsko tragedijo, se je ta junak bara in prijatelj Italijanov izrazil: »Še premalo so jih.« Le pozdravite se kmalu g. policaj, da bode te lahko pomagali komunistom dokončati to, kar oni niso storili, saj naš predsednik Kranjc komaj čaka na izvršitev vaše grožnje, da ga ubijete. Čeden ta policaj, ki grozi mirnemu državljanu z ubojem, kaj?

Tudi bivšega velikega župana Šporna zadene krivda. Izvedeli smo popolnoma zanesljivo, da je 1. junija g. inž. V. Strgar telefonično pozval velikega župana Šporna, naj poskrbi za mir in red v Trbovljah, ker je doznal, da nameravajo komunisti napad na Orjuna. Še posebej ga je opozoril na znano razburljivost in pretepaško naravo rudarjev. Tudi ga je informiral, da je v Trbovljah vedno veliko dinamita, ki se ga lahko pokrade kolikor se ga hoče. Na vse te predpostavke se Šporn, ki je bil pri telefonu, niti oglašil ni več.

Tako se torej skrbi za varnost Orjunašev. Vprašamo g. Šporna, kakšne ukrepe je račil v svoji prijaznosti do Orjuna storiti? Ali so mogoče na njegovo komando hrabri trboveljski orožniki marširali daleč za sprevodom? Zakaj niso bili navzoči pri hujšakškem shodu komunistov? Zakaj ni bil tam vladni komisar? Ali je mogoče zdravil mačka, da ni slišal groženj komunistov? Kako da jih niso slišali njegovi hrabri orožniki, ki sicer tako radi zahajajo v komunistično družbo? Ven z odgovori! Tu so krivci, ki spadajo ravno tako v zapor, kakor naši člani.

Ob avstr. granici. Na predvečer slavlja v Guštanu ob postavitvi spomenika borcu Malgaju, ko smo oni, ki se nismo mogli udeležiti proslave obujali spomine na nesrečne dneve, ko so nemške tolpe ropale po narodnih domovih in cerkvah na Koroškem, sta se našla v bratski slogi bivši volksverovec Höhn iz Radencev in višji vladni funkcionar, po-

znana oseba našim legionarjem v italijanskem ujetništvu in popivala v gostilni pri postaji v Gor. Radgoni. Ona pesem pravi: »Tak dolgo sem popival, da sem klobuk...!« Tu pa je podobno z dežnikom, samo, da se na koncu glasi drugače. Radi udeležbe sedanjega dr. Höhna, ki je po polževi poti prišel iz Nemčije z doktoratom, zahtevamo uvedbo takojšne preiskave, kaznuje naj se, kot veleizdajalec, ki je sodeloval pri onih bandah na Koroškem proti nam! Priče na razpolago!

Posavskim Orjunam. »Sokol« v Brežicah praznuje v nedeljo, 15. t. m. 20-letnico svojega obstoja. Za Brežice in Posavje sploh je ta 20-letnica velikega pomena. Brežiški »Sokol« je vršil že pod bivšo Avstrijo važno nacionalno delo. Vse, kar je bilo slovenskega, se je zbiralo pri »Sokolu«. Leta 1914., ko je praznoval Sokol 10-letnico, hoteli so prirediteljem nemškutarji, za katerimi je stal ves avstrijski vladni aparat, onemogočiti. Prirediteljev se ni smela vršiti v mestu samem, marveč izven mestnega področja. Mnogo Sokolov so nemškutarji pod zaščito orožniških bajonetov dejansko napadli. Dotični nemškutarji so še vedno v Brežicah, in godi se jim tako dobro, da so postali, spetno izrabljajoč naše notranje homatije, zopet objestni. V imenu nacionalne fronte pozivamo brežiške renegate, da opuste vsako najmanjšo izživljanje ali izrabljanje trenutnih evnt., položajev. Očetom »nemških« fantičev pa nujno priporočamo, da jih primejo temeljito za ušesa, sicer bi jih morali mi.

Naše »posavsko članstvo« vabimo, da se slavja brežiškega »Sokola« v kar največjem številu udeleži.

»Sokolu« Brežice pa želimo 'k 20-letnici najširšega razmaha ter mu ključemo naš nacionalistični — Zdravo!

Dolžnost vsake organizacije je, da pošlje čimveč članov v Ljubljano na Vidovdansko proslavo (28. junija). Zbirajte posebne fonde, da bo omogočen posest tudi onim članom, katerim bi sicer slaba finančna sredstva to zabranjevala.

Službene objave.

VSEM MESTNIM GLAVARJEM!

Pozivam Vas, da tekom 3 dni javite svoje naslove oblastnemu odboru. Istočasno je javiti število vpisanih četnikov. — Organizacije, ki četniške sekcije še nimajo formirane, naj nemudoma določijo mestnega glavarja, katerega dolžnost je zbrati četniško sekcijo v svojem delokrogu. — O imenovanju mestnega glavarja je takoj obvestiti oblastni odbor. — Opozorjam na dolžbo, da se mora pri vsaki mestni organizaciji ustanoviti četniška sek-

cija. — Proti organizacijam, oziroma mestnim glavarjem, ki se temu pozivu ne bi točno odzvali, se bo postopalo disciplinarno v smislu poslovnika in disciplinarnega reda. Oblastni čelnik.

DELAVCI ORJUNAŠI. Pozivamo vas, da nam takoj javite vsak akt nasilnosti, ki bi se izvršil proti vam v vaših obratih.

O B L E K E
NA
O B R O K E
MESTNI TRG 5
O B E R N A T O V I Č

Amerikanska strojna olja
cilindrska olja
autoolja
bencin
surovine za svečarne
surovine za mlarne i. t. d.

„OLEUM“
družba z o. z.
LJUBLJANA
TELEFON ŠTEV. 910.

NOVOSTI

NOVOSTI

REMINGTON Mod. 12
brezsilni pisalni stroj izključno zastopstvo
Franc Bar
pisalni stroji.
LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje šte. 5.
Telefon šte. 407.

NAJCENEJŠE OBLEKE

DOBITE PRI

JOS. ROJINA, LJUBLJANA.

I. GROBELNIK

EN GROS

LJUBLJANA

MESTNI TRG ŠTEV. 22

MANUFAKTURA

EN DETAIL

Tvrška
BESEDNIK & DRUG
 Ljubljana, Prešernova ul. 5
 priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst zdravstvenih aparatov in bandaž, kakor trebušne, želodčne pasove za dame in gospode, pasove za noseče ter poročice, **lastnega izdelka** irigatorije, narnostne specialne gume, srebrne pesarje in gumi-nogavice ter poveje proti krčnim žilam.

Naš pokret.
 Vidovdan. Zveza ljubljanskih »Orjuna« je razposlala vsem organizacijam vprašalne pole tikajoče se števila udeležencev, prehrane in dr. Bratske organizacije se pozivajo, da te pole nemudoma točno izpolnjene pošljejo na Zvezo ljubljanskih Orjuna, Ljubljana, »Narodni dom« (Arena).

Braslovče. Dne 2. t. m. je imela podpisana mestna Orjuna svojo redno sejo, katera pa se je nepričakovano — žali Bog spreminila radi nenadomestljivih izgub naših agilnih nacionalnih borcev v žalno sejo, kateri je šele sedela po preteku pol ure redna seja ob nepričakovano obilni udeležbi.

Br. predsednik Jože Cizel otvori žalno sejo, v kateri poroča o presenetljivih dogodkih iz Trbovelj, ki so zahtevali iz orjunaških vrst naše prve borce za našo nam sveto Nacijo. Opisal nam je njihovo delovanje v nacionalnem oziru. Ganiło je slehernega in marsikatera solza je padla iz zamišljenega obraza.

V znak žalosti ter v počast padlih nam milih in nepozabnih bratov se navzoči dvignejo raz svojih sedežev ter jim zakličejo trikratni »Slava!«

Oblastnemu odboru kot bratskim mestnim organizacijam pa izraža mestna Orjuna Braslovče nad izgubo dragih bratov svoje sožalje. Iz vidika potrebe Orjune se na novo vpisalo 12 članov.

Sledila je ponovna zakletev zvestobe in pomoči Nj. Vel. kralju Aleksandru in domovini.

Orjuna Novo mesto. Takoj po razširjenju vesti o zavratnem umo-

ru naših bratov v Trbovljah, je bila sklicana žalna seja odbora mestne Orjune v Novem mestu, na kateri je njen predsednik Franc Malasek izrazil največje ogorčenje nad tem gnusnim bratomornim činom, poudarjajoč, da tudi v Novem mestu ni vse prav, in da imamo med seboj še veliko narodnih izdajalcev in rušilcev naše države, katerim bode treba temeljito na prste stopiti. Pozival je na podvojeno delo v prid naše ljubljene domovine, in izrazil upanje, da tudi drugi bolj mladni ljudje postanejo člani Orjune. V spomin našim žrtvam so navzoči izkazali zadnjo čast s trikratnimi klicji »Slava jim!« Pogreba se je udeležilo 8 članov Orjune.

Brežice. V našem mestu je zbudila vest o izgubi naših treh najidealnejših borcev, padlih od rok nahujskanih komunistov v Trbovljah, splošno žalovanje vseh narodno čutečih ljudi. V ponedeljek zjutraj so že vihrale raz hiš vseh dobromislečih ljudi narodne in državne zastave z žalnimi trakovi. V torek ob času pogreba so v tukajšnjih cerkvah četrt ure zvonili. Odbor brežiške Orjune je imel žalno sejo. Za binškočno nedeljo je bil nameravan javen žalni shod, kateri pa je vsled prepovedi, ki velja v tem slučaju za celo državo, izostal. Opaža se stvarjanje nacionalne fronte, ter dejstvo, da sta sedaj le dva tabora, eden, ki je za zdravo in močno Jugoslavijo ter drugi, ki hoče našo lepo in tako težko priborjeno domovino s pomočjo brezdomovinskih komunistov razkosati. Vse dobromisleče ljudi, ki še stoje ob strani, vabimo v naš nacionalni tabor. Strnimo se!

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna špeciálna vina v steklenicah tvrdke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

ZRNA.
 Komunistična partija je te dni raztrosila med svoje somišljenike strogo zaupno okrožnico, kjer zagovarja Lemeža, češ, da se po na-

ročilu same partije mora skrivati. Mi pa dobro vemo, da je Lemež velik strahopetec, ki se mu sedaj precej tresejo polne hlače, škoda, da naši člani 1. junija niso vedeli za njegov običaj, da se skriva pod posteljo. Res škoda, izvlekli bi Ahila za peto na plan. Toda bodite brez skrbi, dan plačila pride gotovo, četudi bo Lemež pod posteljo.

Priporočamo vsem rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO
 izvosten orodatek za kavo.

Sramotni oder.
 Hotel Petran na Bledu priporočamo vsem našim članom v trajen spomin. Hotelir se je na za krščanskega človeka nevreden način izrazil glede smrti našega nepozabnega brata Stanka Žnideršiča. Njegovih besed radi pijetete ne moremo priobčiti.

Pfui! V slovenskem Mirnu na Goriškem se je odigral pred kratkim ostuden dogodek, da je sin-fašist streljal na lastnega očeta, ko ga je ta trdo prijel radi njegovega gnusnega odpadništva. — O zadevi je poročal s perverzno slastjo tržaški »Piccolo«, ki se je indirektno postavil na stran sina. V isti številki pa je ta list proslavljal tudi slučaj iz zgodovine predvojnega iredentizma, ko so se pošteni Italijani borili za pravice svojega rodu in jezika proti nasilnemu avstrijskemu potujčevalnemu režimu. — Pfui!

Praktično katoličanstvo. V kakem duhu vzgajajo v tako imenovanih »katoliških« društvih našo mladino, najbolje priča sledeči dogodek. Na binškočni ponedeljek se je vozil iz Radeč v Ljubljano neki namerčenec katoliškega delavskega konzuma na Kongresnem trgu, po imenu Pavlin. Fant je član raznih katoliških društev in kongregacij, v katerih se je nalezol toliko krščanske ljubezni do bližnjega, da je v tej ljubezni vzkliknil: »Al smo jih v Trbovljah zrihtali. Pa še premal jih je padlo!« To mi je povedal nek »brezverski« socialista in pri tem debelo pljunil. Pavlinu pa pri-

poročamo, da naj bo v svojih izrazil malo bolj previden, če ne bo tudi on »zrihtan«. Za reference lahko vpraša svojega šefa...

Zažite kresove na predvečer Vidovega dne! Ti kresovi naj bodo zunanji simbol našega gorečega patriotizma, ki bo vreden vidovdanskim junakom.

POZORI!
L'UNION
 francoska zavarovalna družba v Parizu
 Osnovana leta 1828
 Glavnica 800 milij. frankov.
 Prevzema požarna in življenska zavarovanja vseh vrst.
 Generalno zastopstvo za Slovenijo:
 Ljubljana, Kolodvorska ulica 34/II.
 Agilni zastopniki se sprejemajo

Za Štajpahov fond so darovali: Zbirka neimenovanih 7920 Din, Orjuna Krakovo-Trnovo 115 Din. Neimenovani 250 Din. Hugo Zathej 100 Din. Neimenovani 50 Din. Mila Perne 110 Din. Merlak Ivan 20 Din. Traški nacionalisti 620 Din. J. Zaliznik 100 Din. Zbirka v mali družbi v Radencih 100 Din. Uradništvo tvrdke »Balkan« 1000 Din. Neimenovani 100 Din. Josipina Muc, Ljubljana, 200 Din. Jože Medica 200 Din. Učitelstvo St. Vid pri Ptuj 40 Din. D. & J. Bregant, Blanca ob Savi, 100 Din. Mestna Orjuna Ormož 2200 Din. Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico po predsedniku g. Korbarju 855 Din. A. Šarabon 1000 Din. Nabiralna pola br. Medica 1420 Din. Prej izkazanih 16.321 Din. Skupaj 32.821 Din.

Za spomenik junakom. Delavci stavbišča Osred. urada za zav. delavce 240 Din. Drnovšek Rado, Zagorje, 20 Din. Neimenovani iz Gorice 20 Din. Bergant, trgovec, Ljubljana, 100 Din. J. Ivančič 100 Din. K. S., Ljubljana, 100 Din. J. A.

Ljubljana, 100 Din. Gantar Filip, Dubrovnik, 100 Din. Matija Bahovčan, brivec, Celje, 100 Din. Neimenovani 50 Din. Prej izkazanih 1800 Din. Skupaj 2730 Din.

Poziv naprednjakom! Vsled klerikalno - komunističnega sieparskega gospodarstva vlada pri nas velika brezposelnost in to posebno v Ljubljani. Škandalozno pa je, da po trboveljskem komunistično - klerikalnem pokolju naši industriji, trgovci, obrtniki in gospodinje še nadalje trpijo v službah razne katoliško-komunistične kreature, ki nas zavedne uslužbence denuncirajo, napadajo z raznimi psovki ter hočejo izpodrinuti iz služb. Naših ljudi je mnogo na cesti brez služb, zato pozivljamo vse napredne kroge, da na infamne katoliško-komunistične izbruhe v »Slovenca« odgovorijo s tem, da mahoma vržejo na cesto vse tiste izmečke, ki so ali klerikalci, ali komunisti, ali ki simpatizirajo z državnimi izdajcami. Ta poziv naj velja posebno našim gospodinjam, ki niti ne slutijo, kako nevarne so jim razne tercijalke in farške podrepnice. Zalostno je za našo napredno javnost, ko moramo gledati, kako se šopirijo na istih mestih, kjer bi morali biti mi, oni, ki vam kradejo čast in premoženje. Naš poziv pa naj velja tudi za državne nameščence.

Več brezposelnih delavcev.

NAGRADA DIN 5000.
 Naznanjamo, da se dotični, ki je v posesti številke, v kateri se nahaja napaka za razpisano nagrado, do danes še ni javil. Iz tega sklepamo, da je napako prezrl. Zato pozivljamo lastnika »Orjuna« št. 17 z dne 19. aprila t. l., v kateri se nahaja na zadnji strani v oglasu Ekonomske Orjune napaka, da razpola zadruga s kreditom 10.000.000 Din, mesto pravilno samo s 1.000.000 Din, da nam to javi in pošlje dotični izvod najkasneje do 30. t. m.

Grad Vinarje je preveč malenkostno oseben, ne moremo priobčiti; pišite stvarneje. — Uredn. Uprava.

ZAHTEVAJTE POVSOD
 samo najnovjši, najpopolnejši in najcenejši
VOZNI RED JUGOSLAVIJA
 ki obsega vse železniške, poštne, avtomobilne in parobrodne proge. Kurzna karta priložena.
 Cena samo 5 Din. — Preprodajalci 20% popust.
 Naročila sprejema
 Upravništvo »Orjuna«, Ljubljana, Franciškanska 6.

SVOJI K SVOJIM! Znižane cene za otroške vozičke. Novi modeli. Poslužujte se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.
 Istočasno se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatica ter se sprejemajo v polno popravilo za emajliranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

MERAKL
 barve, mastila, lake, kit, klej, emaile, čopiče in zajamčeno čisti firnež
 najboljše vrste nudi tovarna
Medic-Zankl
 d. z o. z.
 Maribor Ljubljana Novisad
 podružnica. centrala. skladišče.
 Tovarne:
LJUBLJANA-MEDVODE

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani.
 Registrirana zadruga z omejeno zvezo.
 Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
 Tehnično vodstvo po oblastveno avtoriziranem gradbenem inženjerju.
 Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.
 Delo solidno. Cene konkurenčne.

SLOGRAD
 Slovenska gradbena in industrijska d. d.
 Tel. inter. 180. Tel. inter. 180.
 Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica 151.
 Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod. Zastopa; Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, »silo«-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

INSERIRAJTE V ORJUNI!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
 je najmodernejša urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.
 Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.
 Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
Lastna tvornica šolskih zvezkov.
 Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Časopisni papir
 večja množina, se proda pri upravi lista.
IVAN ZAKOTNIK
 mesni tesarski mojster
 Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379
 Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
 Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
 Parna žaga. Tovarna furnirja.

TOVARNE ČEVLJEV **TRŽIČ (SLOVENIJA)**
PETER KOZINA & Ko.
 Najnovjši izdelek ORIGINAL GOODYEAR WELTSHOE za gospode. — Za dame lahke galanterijske čevlje najboljše kvalitete v najmodernejših oblikah. — Izdeluje sedaj tudi higijenične čevlje za otroke.
 Prodaja na malo in veliko:
 v Ljubljani: Breg št. 20, Aleksandrova cesta 1, Prešernova ulica (Seljak).
 Podružnica: ZAGREB Račkoga ulica broj 3.